

Winny jazdy bez biletu podróżny obowiązany jest zapłacić konduktorowi grzywnę w wysokości ceny czterech normalnych biletów. W razie odmowy, podróżny obowiązany jest opuścić wagon, co niewyklucza pociągnięcia go do odpowiedzialności sądowej.

Bilety kwartalne, bezpłatne i wszelkie legitymacje, upoważniające do wykupienia biletu ulgowego, należy bez wezwania okazywać, a na żądanie wręczać konduktorom i kontrolerom do kontroli.

Podróżny powinien wykupiony bilet zachować przez cały czas jazdy i okazać go na żądanie kontrolera lub konduktora.

W razie zagubienia biletu podróżny obowiązany jest wykupić nowy bilet.

§ 33.

Podróżny obowiązany jest wpłacić należność za bilet odliczoną monetą.

W razie braku właściwej kwoty lub niemożności zmiany pieniędzy, podróżny obowiązany jest wagon opuścić na najbliższym przystanku.

Na życzenie podróżnego konduktor stosownie do § 24 powinien przyjąć przy opłacie za bilet większą monetę.

§ 34.

Nie wolno w wagonach pluć, śmiecić, jeść, wychylać się albo wystawiać ręce z okien, siadać na parapetach, palić tytoniu.

Palenie tytoniu dozwolone jest tylko na pomostach.

§ 35.

Podróżnym nie wolno podawać sygnałów na ruszenie pociągu. Zatrzymanie pociągu przez podróżnego sygnałem dopuszczalne jest jedynie w razie nagłego zasłabnięcia kogoś z podróżnych w wagonie lub z powodu grożącego niebezpieczeństwa, jak również w razie ruszenia pociągu podczas wychodzenia z wagonu podróżnego, gdy tego konduktor nie zauważył i podał sygnał odjazdu.

§ 36.

Podróżny obowiązany jest pokryć wszelkie straty, powstałe z jego winy lub niedbalstwa w wagonie lub w jego urządzeniach. Konduktor ma prawo wymagać bezzwłocznej zapłaty należności.

Odszkodowanie oblicza się na zasadzie ustanowionej przez administrację tramwaju cennika. W razie gdy cennik nie obejmuje danej szkody, wysokość odszkodowania ustali administracja tramwaju.

§ 37.

O wszelkie informacje podróżni mogą zwracać się tylko do konduktora lub kontrolera.

§ 38.

Podróżni, znajdujący się na przednim pomoście wagonu silnikowego, nie powinni krępować motorowego w ruchu przy nastawniku i hamulcach, jako też nie powinni rozmawiać z motorowym.

§ 39.

Przedmioty zgubione lub pozostawione w wagonach wydawane są w biurze administracji tramwaju po udowodnieniu własności.

§ 40.

Podróżni nie mogą rościć pretensyj do administracji tramwaju z powodu przerwy ruchu lub zmian kierunku linii, spowodowanych przyczynami natury technicznej lub zarządzeniami policji.

V. Postanowienia końcowe.

§ 41.

Zażalenia, wnoszone przez podróżnych i publiczność do administracji tramwaju w sprawach wszelkich niewłaściwości ruchu i obsługi pociągu, administracja rzeczona powinna rozpatrzyć i o wyniku zawiadomić petenta.

§ 42.

Odpowiedzialność za naruszenie niniejszych przepisów, o ile stanowi ono przekroczenie obowiązujących przepisów karnych, normują odnośne ustawy karne.

§ 43.

Wyciąg z przepisów niniejszych, obejmujący obowiązki podróżnych, powinien być wywieszony na widocznych miejscach w wagonach i poczekalniach.

425.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRACY I OPIEKI SPOŁECZNEJ, MINISTRA SPRAW WOJSKOWYCH I MINISTRA SKARBU

z dnia 15 czerwca 1929 r.

w sprawie podziału zakresu działania Ministrów przy wykonaniu ustawy o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i ich rodzin oraz o zaopatrzeniu rodzin po poległych i zmarłych lub zaginionych bez własnej winy, których śmierć, względnie zaginięcie, pozostaje w związku przyczynowym ze służbą wojskową.

Na podstawie art. 58 ustawy z dnia 18 marca 1921 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i ich rodzin oraz o zaopatrzeniu rodzin po poległych i zmar-

łych lub zaginionych bez własnej winy, których śmierć, względnie zaginięcie, pozostaje w związku przyczynowym ze służbą wojskową (Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 195), zmienionej ustawami z dnia 4 sierpnia 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 67, poz. 608), z dnia 12 lutego 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 21, poz. 223), z dnia 3 marca 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 30, poz. 209), rozporządzeniami Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 10 czerwca 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 54, poz. 475) i z dnia 7 października 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 89, poz. 798) oraz ustawą z dnia 7 marca 1929 r. (Dz. U. R. P. Nr. 23, poz. 229) zarządza się co następuje:

§ 1. Do kompetencji Ministra Spraw Wojskowych przy wykonaniu wyżej wymienionej ustawy należy:

1) wyznaczenie komisji wojskowo-lekarskich — w drodze zarządzenia ogłoszonego w „Monitorze Polskim” oraz — w porozumieniu z Ministrem Pracy i Opieki Społecznej — normowanie ich działalności;

2) sprawy, związane z postępowaniem o uznanie za zaginione bez własnej winy osób, których zaginięcie pozostaje w związku przyczynowym ze służbą wojskową — oraz orzecznictwo w tychże sprawach.

§ 2. Do kompetencji Ministra Skarbu przy wykonaniu wyżej wymienionej ustawy należy:

1) przyznawanie, wymierzanie i wypłata zaopatrzenia pieniężnego na podstawie orzeczeń komisji wojskowo-lekarskich względnie orzeczeń inwalidzkich komisji odwoławczych, wymierzanie i wypłata dodatku na pielęgnację na podstawie orzeczenia komisji wojskowo-lekarskich i na wniosek organów Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej oraz wymierzanie i wypłata dodatku na utrzymanie psa - przewodnika na wniosek organów Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej;

2) przyznawanie, wymierzanie i wypłata zaopatrzenia pieniężnego:

a) pozostałym po inwalidach wojennych oraz po poległych i zmarłych lub zaginionych bez własnej winy, których śmierć, względnie zaginięcie, pozostaje w związku przyczynowym ze służbą wojskową,

b) uprawnionym do renty rodzinom inwalidów wojennych, których prawo do renty wygasa na skutek skazania prawomocnym wyrokiem sądowym,

c) rodzinom inwalidów wojennych, umieszczonych w zakładach leczniczych, szkolnych i opiekuńczych;

3) przyznawanie zapomóg pogrzebowych osobom uprawnionym;

4) zamknięcie wypłaty zaopatrzenia pieniężnego w wypadkach przewidzianych ustawą;

5) zawieszanie wypłaty rent w myśl art. 26 ustawy o zaopatrzeniu inwalidów wojennych;

6) zmniejszanie rent w myśl art. 33, 46, 47, 48 ustawy o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i ich rodzin — na wniosek organów Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej;

7) sprawy związane z kapitalizacją rent inwalidów wojennych, stosownie do rozporządzenia z dnia 13 lipca 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 67, poz. 596);

8) nadawanie koncesyj monopolowych;

9) wypłata należności z tytułu diet i kosztów podróży inwalidów wojennych w wypadkach przewidzianych w art. 50 ustawy o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i ich rodzin oraz niepozostającym w służbie państwowej członkom inwalidzkich komisji odwoławczych.

§ 3. Do kompetencji Ministra Pracy i Opieki Społecznej przy wykonaniu wyżej wymienionej ustawy należy:

1) rejestracja, ewidencja i statystyka inwalidów wojennych;

2) sprawy administracyjne związane z działalnością komisji wojskowo-lekarskich — w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych;

3) utworzenie i działalność inwalidzkich komisji odwoławczych — w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych i z Ministrem Skarbu;

4) sprawy administracyjne związane z leczeniem i doleczaniem kalectw i chorób, będących następstwem odbytej służby wojskowej oraz protezowanie inwalidów wojennych — z wyłączeniem nadzoru nad lecznictwem;

5) opieka nad pozbawionymi opieki, niezdolnymi do samodzielnego zarobkowania oraz nad ociemniałymi inwalidami wojennymi i dostarczanie ociemniałym inwalidom wojennym narzędzi pomocniczych i psów przewodników;

6) tworzenie i prowadzenie zakładów opieki zamkniętej i schronisk przejściowych dla inwalidów wojennych;

7) opieka nad sierotami po inwalidach wojennych oraz po poległych i zmarłych lub zaginionych bez własnej winy, których śmierć, względnie zaginięcie, pozostaje w związku ze służbą wojskową;

8) pomoc doraźna indywidualna oraz subwencjonowanie i popieranie spółdzielni i innych inwalidzkich instytucji samopomocy oraz związków inwalidzkich;

9) współdziałanie z Ministerstwem Reform Rolnych w sprawie osadnictwa inwalidów wojennych na roli;

10) koordynacja działalności towarzystw i komitetów pomocy inwalidom wojennym;

11) rozporządzanie specjalnymi funduszami oraz wpływami pozabudżetowymi przeznaczonymi na pomoc dla inwalidów wojennych — na podstawie przepisów, opracowanych w porozumieniu z Ministrem Skarbu;

12) wnioski o przyznanie dodatku na pielęgnację w myśl art. 49 ustawy o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i o przyznanie ociemniałym inwalidom wojennym dodatku na utrzymanie psa-przewodnika;

13) szkolenie i reedukacja inwalidów wojennych;

14) sprawy związane z kapitalizacją rent inwalidów wojennych — stosownie do rozporządzenia z dnia 13 lipca 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 67, poz. 596);

15) pośrednictwo pracy dla inwalidów wojennych oraz kwalifikowanie inwalidów wojennych i pozostałych przy obsadzaniu posad i nadawaniu koncesyj; normowanie pracy inwalidów wojennych w zakładach i przedsiębiorstwach;

16) przestrzeganie wykonywania przez odpowiednie instytucje i zakłady obowiązku zatrudniania inwalidów wojennych w myśl art. 54 i 55 ustawy o zaopatrzeniu inwalidów wojennych.

§ 4. Rozporządzenie niniejsze obowiązuje na całym obszarze Rzeczypospolitej.

§ 5. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Równocześnie tracą moc obowiązującą:

1) rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej, Ministra Spraw Wojskowych i Ministra Skarbu z dnia 1 marca 1923 r. w przedmiocie podziału zakresu działania ministerstw przy wykonywaniu ustawy z dnia 18 marca 1921 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i ich rodzin oraz o zaopatrzeniu rodzin po poległych i zmarłych, których śmierć znajduje się w związku przyczynowym ze służbą wojskową (Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 195) w brzmieniu ustawy z dnia 4 sierpnia 1922 r., zmieniającej niektóre postanowienia ustawy z dnia 18 marca 1921 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i ich rodzin oraz o zaopatrzeniu rodzin po poległych i zmarłych, których śmierć znajduje się w związku przyczynowym ze służbą wojskową (Dz. U. R. P. Nr. 67, poz. 608) (Monitor Polski Nr. 65, poz. 69);

2) rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej, Ministra Spraw Wojskowych i Ministra Skarbu z dnia 13 marca 1926 r. w sprawie wykonania ustawy z dnia 3 marca 1923 r. o rozciągnięciu na część górnośląską województwa śląskiego mocy ob-

wiązującej ustawy o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i ich rodzin (Dz. U. R. P. Nr. 39, poz. 243).

Minister Pracy i Opieki Społecznej: *A. Prystor*

Minister Spraw Wojskowych: *J. Piłsudski*

Kierownik Ministerstwa Skarbu: *Ignacy Matuszewski*

426.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRACY I OPIEKI SPOŁECZNEJ.

z dnia 1 lipca 1929 r.

w sprawie przyznania prawa do zasiłków częściowo zatrudnionym robotnikom przemysłu włókienniczego na terenie m. Łodzi.

Na podstawie art. 3-go ustawy z dnia 18 lipca 1924 r. o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia (Dz. U. R. P. Nr. 67, poz. 650), na wniosek Zarządu Głównego Funduszu Bezrobocia, zarządzam co następuje:

§ 1. Przyznaję w miesiącu lipcu r. b. prawo do zasiłków na wypadek bezrobocia tym robotnikom, pozostającym w stosunku najmu pracy w przedsiębiorstwach przemysłu włókienniczego na terenie m. Łodzi, których zarobek tygodniowy z powodu ograniczenia produkcji nie przekracza pełnego umówionego zarobku za 2 dni pracy.

Wysokość zasiłku, stosownie do ustępu 2-go art. 3-go ustawy, z dnia 18 lipca 1924 r. określi Zarząd Główny Funduszu Bezrobocia.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Pracy i Opieki Społecznej: *A. Prystor*